

INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA

Aleksandra Dubak
programska direktorica

Vaskrsija Klačar
koordinatorka programa

Tokom protekle godine, Inicijativa mladih za ljudska prava je nastavila svoju misiju građenja otvorenog i naprednog društva jačanjem kapaciteta mladih. Kroz različite projekte i aktivnosti, usmjeravali smo našu pažnju ka temama koje su od suštinskog značaja za mlade ljude, pridajući posebnu pažnju njihovim potrebama.

Inicijativa nije samo odgovarala na potrebe mladih ljudi, već ih je i podsticala da preuzmu inicijative u rješavanju pitanja od društvenog značaja. Nastavljamo vjerovati u snagu mladih i njihovu sposobnost da donose pozitivne promjene.

Uz podršku mladih ljudi, postigli smo značajan napredak u ostvarivanju svojih ciljeva. Nastavićemo da radimo na jačanju mladih lidera, podstičući ih da koriste svoje kapacitete i interese kako bi doprinijeli zajednicama i društvu u cjelini.

Uzbuđeni smo što možemo podijeliti pozitivne rezultate postignute tokom ove godine i istovremeno najaviti nove planove za predstojeću godinu. Nakon postignutih uspjeha, fokusiraćemo se na teme koje se odnose na suočavanje s prošlošću. Odlučili smo se posvetiti izgradnji stavova mladih na temeljima čvrsto utvrđenih činjenica i neutralnih narativa. Smatramo da je ovo ključno kako bismo zajedno krenuli naprijed, izbjegavajući ponavljanje istih grešaka iz prošlosti.

Uzimajući u obzir sudski utvrđene činjenice, želimo stvoriti siguran prostor za mlade ljude gdje mogu otvoreno razgovarati o prošlosti, razmjenjivati perspektive i graditi razumijevanje. Vjerujemo da je ovo važan korak prema izgradnji društva koje se temelji na poštovanju, jednakosti i raznolikosti.

Nastavićemo s našom predanošću u borbi za jednakost svih i poštovanje temeljnih ljudskih prava, slavljenje različitosti ostaće ključna komponenta našeg rada, jer vjerujemo da je raznolikost snaga koja obogaćuje naše zajednice.

Na kraju želimo da zahvalimo našim donatorima, partnerima, članovima i svima koji dijele našu viziju. Radujemo se zajedničkom putovanju ka društvu koje cijeni prošlost, njeguje sadašnjost i gradi budućnost temeljenu na principima pravde i jednakosti.

U nastavku možete pogledati sažetak naših napora tokom 2023.godine.

Projekat “Bezbjednost za ljude i granice – borba protiv krijumčarenja ljudi za Zapadnom Balkanu”, koji je podržan kroz subgranting šemu Grupe 484 predstavljao je pravi izazov za našu organizaciju na koji smo uspješno odgovorili.

Kroz implementaciju ovog projekta izradili smo informativne flajere koji imaju za cilj da upoznaju tražioce azila kao i migrante kome se mogu obratiti kada dodju u našu zemlju, kao i koja su njihova prava dok borave na našoj teritoriji. Pored flajera, u saradnji sa kancelarijom YIHR iz Srbije, izrađena je Pravna analiza koja je dostupna na našem sajtu a tiče se analize zakona u Srbiji i Crnoj Gori kada su u pitanju tražioci azila i migranti. Tokom realizacije projekta održan je seminar kojim smo predstavnike medija i NVO sektora upoznali sa pojmovima trgovine ljudima i krijumčarenja ljudi, te medijima pružili obuku o načinu izvještavanja kada su u pitanju osobe koje su žrtve trgovine ljudima.

Konferencija: predavljanje rezultata

Pravnu analizu kao i sve aktivnosti koje smo realizovali tokom ovog projekta, predstavili smo na konferenciji koju je organizovala Građanska alijansa, te smo tom prilikom predstavnike državnih institucija upoznali sa situacijom trgovine ljudima i krijumčarenja ljudi u Crnoj Gori.

Uz podršku Fonda za zaštitu i otvaranje manjinskih prava, projekat “Tolerancija na djelu” predstavlja uspješan napor Inicijative u stvaranju pozitivnih promjena u crnogorskom društvu. Kroz realizaciju radionica sa mladima iz različitih opština, ostvarili smo značajan doprinos u promociji interkulturalizma, tolerancije i multikulturalizma.

Cilj naših aktivnosti bio je podsticanje dijaloga među mladima s raznolikim obrazovnim i kulturnim pozadinama. Fokus smo stavili na razgovore o važnim temama poput opasnosti širenja govora mržnje, te potrebi njegovanja različitosti kao izvora bogatstva, a ne prepreke. Kroz organizaciju kampa i seminara, uz angažovane predavače, stvorili smo prostor gdje smo svi zajedno učili, dijelili iskustva i shvatili da smo, uprkos različitostima, povezani zajedničkim ciljem – izgradnjom mostova razumijevanja. Jedan od ključnih rezultata ovog projekta je knjižica koja predstavlja rezultate istraživanja o stavovima mladih prema različitim nacionalnim manjinama, istovremeno podižući svijest o opasnostima govora mržnje.

Značajan korak Inicijative mladih u rješavanju problema zapošljavanja pripadnika romsko-egipćanske (RE) populacije napravljen je realizacijom projekta **“Inkluzijom do posla”**, uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Kroz ovu aktivnost, doprinijeli smo osnaživanju mladih članova ove zajednice da aktivno istražuju tržište rada, unapređuju svoja znanja i vještine, te da se uspješno suočavaju s izazovima pri apliciranju za posao.

Niz radionica je organozovano, usmjenjenih na razmatranje specifičnih problema s kojima se mladi Romi suočavaju prilikom traženja zaposlenja. Kroz radionice pisanja biografija i priprema za razgovore za posao, pružili smo im osnovne vještine i praktične alate, demonstrirajući kako se uspješno nositi s intervjuima za posao. Cilj nam je bio ne samo podići svijest o izazovima s kojima se mladi Romi suočavaju u procesu zapošljavanja, već i pružiti konkretnu podršku kako bi povećali svoje šanse na tržištu rada.

Uz to, sproveli smo istraživanje o zapošljavanju pripadnika RE populacije, čije smo rezultate javno objavili I na taj način nastojali dati doprinos boljoj integraciji ove najdiskriminisanije grupacije u našem društvu.

Na kreiranju svijesti o ključnim problemima s kojima se suočavaju LGBT osobe u Crnoj Gori radili smo kroz realizaciju projekta **“Ljudska prava ne poznaju seksualnu pripadnost - diskriminacija ima isto značenje za sve”**, podržanog od strane Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. Jedan dio aktivnosti je obuhvatio analizu pravnog i institucionalnog okvira i politika za zaštitu i unapređenje LGBT prava u Crnoj Gori, dok je drugi dio fokusiran na podizanje svijesti i senzibilizacije šire javnosti, posebno studenata i mladih, o diskriminaciji LGBT osoba u svim sferama života.

Kroz organizovanje predavanja na fakultetima i organizovanje informativnih sesija s mladima i studentima, nastojali smo naglasiti važnost poštovanja ljudskih prava s posebnim fokusom na diskriminaciju u odnosu na seksualnu orijentaciju. Pored ovog, ovim projektom smo senzibilisali određeni broj službenika UIKS-a, policije, centara za socijalni rada i domova zdravlja targetiranih opština preko obuka, radionica i seminara. **Kruna ovog projekta jeste sprovedeno istraživanje i objavljena publikacija, kao i dva održana sastanka, zatvorenog tipa, sa vjerskim predstavnicima, predstavnicima LGBT zajednice i aktivistima, koji je rijetko održan sastanak ovog tipa.**

Projekat „**Podsticanje javnog dijaloga o tranzicionoj pravdi**“ uz podršku National Endowment for Democracy, započeli smo organizacijom drugog modula Škole tranzicione pravde i pripremama za istraživanje koje ćemo sprovesti u narednom periodu. U okviru Škole organizovali smo posjetu Dubrovniku nekoliko dana nakon obilježavanja godišnjice od najagresivnijeg dana za vrijeme napada ovog kulturno-istorijski važnog grada na obali Jadrana i jedne od najvećih mrlja u istoriji naše zemlje. Mnogobrojni mirnovni aktivisti i svjedoci dešavanja 90-ih su učesnicima podijelili svoja znanja i viđenja ovog perioda naše istorije. Grupa mladih ljudi je nakon trodnevnog seminara stekla bolji uvid u ovaj dio naše istorije i kroz svoje radove će prikazati šta za njih predstavlja učenje i informisanje o ovoj izuzetno bitnoj temi.

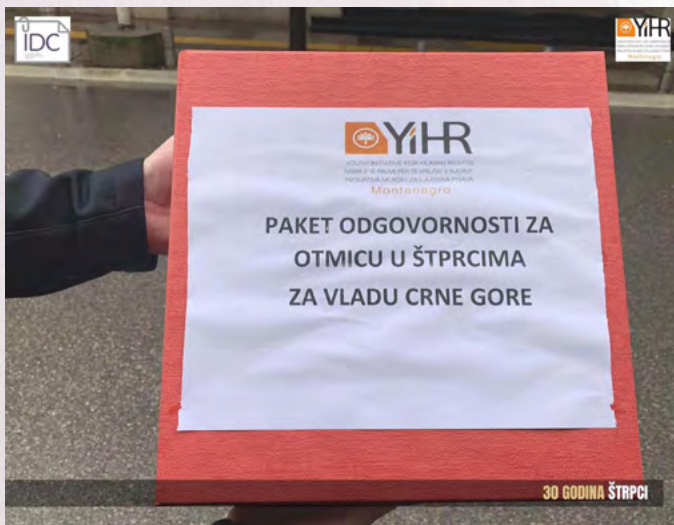
OBILJEŽAVANJE VAŽNIH DATUMA

U kontinuitetu naše posvećenosti važnim datuma i godišnjicama koje oblikuju nas kao društvo, nastavljamo s praksom obilježavanja ključnih trenutaka koji su ostavili dubok trag u našoj istoriji i društvu. Ove godine, s posebnim poštovanjem i odgovornošću, odali smo počast pojedincima i događajima koji su ostavili neizbrisiv pečat u našoj kolektivnoj svijesti.

Godišnjica smrti Srđana Aleksića bila je prilika da se prisjetimo hrabrog čina i žrtve koju je podnio u borbi za pravdu i jednakost. Njegova hrabrost ostaje izvor inspiracije za sve nas, podsjećajući nas na važnost borbe za očuvanje temeljnih ljudskih prava.¹

¹ <https://www.yihr.me/index.php/saopstenje-povodom-godisnjice-smrti-srdana-aleksica/>

U saradnji sa našim kancelijama iz Srbije i Bosne i Hercegovine sproveli smo zajedničku akciju povodom obilježavanja tri decenije od ratnog zločina u Štrpcima. Ova akcija je obuhvatala uručivanje paketa odgovornosti Vladama Crne Gore, Srbije i Republike Srpske, entiteta Bosne i Hercegovine, i komemoraciju na željezničkim stanicama, čime se reflektuje naša posvećenost procesu pravde i istine.

U paketu odgovornosti predsjednicima Vlada dostavljena su dokumenata uz prateće pismo čime su predsjednici pozvani da preduzmu niz mjera kako bi se ratni zločin u Štrpcima u potpunosti rasvijetlio.¹ Akcijom dijeljenja flajera i razgovora sa prolaznicima o ratnom zločinu Kaluđerski laz kao i dostavljanjem naše Knjige sjećanja Specijalnom državnom tužilaštvu, obilježili smo godišnjicu ovog ratnog zločina i ukazali na neophodnost suočavanja sa prošlošću.²

1 <https://www.yihr.me/index.php/inicijativa-predala-paket-odgovornosti-predsjednicima-tri-vlade-za-zlocin-u-strpcima/>

2 <https://www.yihr.me/index.php/obiljezavamo-24-godine-od-kaluderskog-laza/>

Obiježili smo i 31 godinu od stradanja tročlane **porodice Klapuh**, zajedno sa predstavnicima Specijalnog državnog tužilaštva i Bošnjačkog vijeća na mostu "Obrada Cicmila" u blizini Plužina, gdje se i desio sami ratni zločin. Čekajući da ova tragedija dobije zasluženi epilog u kojem će počinioci odgovarati za svoj zločin, mi kao aktivisti nastavićemo da pamtimo i podsjećamo da pravda mora biti zadovoljena.¹

¹ <https://www.yihr.me/index.php/presude-bez-kazne-31-godina-od-ubistva-tri-clana-porodice-klapuh/>

Polaganjem cvijeća na Pobrežju učestvovali smo u obilježavanju godišnjice genocida u Srebrenici. Ovim skromnim činom posvećeni smo očuvanju sjećanja na žrtve. Kroz pamćenje ove tragedije i neumorni rad damo svoj doprinos u izgradnji društva koje je otporno na slične tragedije.

U decembru smo objavljivanjem saopštenja „Dubrovnik- jedno od pitanja na testu kolektivnog sjećanja“ podsjetili na 32. godišnjicu od napada i uništavanja jezgra starog grada koje je pod UNESCO-voim zaštitom. Zločini ne znaju za vrijeme niti mi smijemo da dozvolimo da vrijeme utiče na naše sjećanje.¹

¹ <https://www.yihr.me/index.php/dubrovnik-jedno-od-pitanja-na-testu-kolektivnog-sjecanja/>

INFORMACIONO-DOKUMENTACIONI CENTAR

Informaciono-dokumentacioni centar obilježava treću godinu postojanja, proslavljajući ne samo svoj kontinuirani rast, već i niz značajnih posjeta u novom prostoru. Ove posjete ne samo da su doprinjele raznovrsnosti iskustava u centru, već su takođe postavile temelje za zanimljiv period pred nama.

Prostorije Informaciono-dokumentacionog centra (IDC), posjetili su 19. aprila 2023. godine, predstavnici bošnjačkog naroda iz zemalja regiona. Ovom prilikom gostima iz Bosne i Hercegovine, Albanije, Kosova, Sjeverne Makedonije i Srbije predstavljen je rad Centra kao i njegova posebna arhivska građa koju čine spisi na temu ratnih dešavanja za vrijeme devedesetih godina u Crnoj Gori.

Posjetom je zaključeno da je potrebno dodatno raditi na jačanju regionalnih odnosa u cilju doprinosa kvalitetnijem rješavanju ratnih zločina počinjenih tokom devedesetih godina i bržoj ekstradiciji kada su u pitanju lica koja su osuđena u Crnoj Gori, a još uvijek nijesu bila na izdržavanju kazne.

Posebno ističemo posjetu N.J.E. Philippe Donckel, ambasadora Luksemburga u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Sjevernoj Makedoniji, Srbiji i Crnoj Gori. Ova posjeta od 26. aprila ne samo da je naglasila važnost rada IDC-a, već je takođe pružila priliku za razmjenu ideja i iskustava. Tom prilikom ambasador Donckel pohvalio je rad i uputio riječi podrške za aktivnosti Centra koje su usresređene na oslobađanje društveno-političkog života Crne Gore od tereta prošlosti. Upravo i zahvaljujući podršci uspješno smo realizovali sredinom oktobra prvi modul Škole tranzicione pravde.

Osim toga, posebno smo ponosni na posjetu kolega iz Bosne i Hercegovine iz Memorijalnog centra Srebrenica. Posjeta je dio programa razmjene "Dobre prakse" u okviru projekta "Istina, dijalog, budućnost" gdje su dvojica kolega u oktobru provele pet dana sa našim timom s ciljem da unaprijedimo naš memorandum o saradnji i učimo jedni od drugih. Ova posjeta nije samo ojačala međusobne veze, već je takođe otvorila vrata za saradnju na području memorijalnih inicijativa i edukacije.

Još jedan značajan trenutak bila je i posjeta 11 studenata sa Clemson Univerziteta iz Južne Karoline. Ova posjeta odražava globalni doseg i priznanje rada IDC-a, pružajući priliku za dijalog o važnim pitanjima koja se tiču procesa tranzicione pravde i suočavanja sa prošlošću u našem regionu ali konkretno u našoj državi.

Škola tranzicione pravde organizovana je u vidu trodnevnog seminara, u okviru istoimenog projekta finansiranog od strane Ministarstva spoljnih i evropskih poslova Velikog Vojvodstva Luksemburga. Škola, u kojoj je učestvovalo 15 mladih ljudi, održana je od 26. do 28. oktobra. Učesnici su imali priliku da kroz razgovor, dijeljenje iskustava ali i postavljanje pitanja našim predavačima steknu bolji uvid i prošire znanje o temama suočavanja sa prošlošću i tranzicione pravde. Tokom tri dana programa razgovarali smo o kolektivnim narativima i pomirenju kroz angažman mladih i pripovijedanje (storytelling), zatim smo se kroz predavanje istraživača Programa mehanizma za informisanje zajednica pogođenih sukobima (PMI) bliže upoznali s istorijom Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju. Sve ove aktivnosti i radionice bile su uvod za nastavak Škole kroz drugi modul održan početkom decembra.¹

Dok slavimo postignuća iz protekle tri godine, ujedno se pripremamo za period pred nama. IDC nastavlja s vizionarskim pristupom i ciljem da ostvari još veći doprinos na polju suočavanja sa prošlošću.

¹ <https://www.yihr.me/index.php/skola-tranzicione-pravde/>